

Nemanja Josifov*
Geografski fakultet, Univerzitet u Beogradu

Marko Sedlak**
Geografski fakultet, Univerzitet u Beogradu

Mogućnost implementiranja koncepta „pametnih gradova” u funkciji urbanog razvoja Srbije

SAŽETAK

Razvoj tehnologije, informacionih sistema i umrežavanja na globalnom nivou se najintenzivnije odvija u velikim urbanim celinama. Na bazi tog rapidnog razvoja i svakodnevnog uvođenja inovacija na polju tehnologije u cilju poboljšanja usluga i efikasnijeg funkcionisanja glavnih delatnosti u gradovima, razvijen je koncept „pametnog grada”. Prednosti ovog modela upravljanja gradom su mnogobrojne: modernizacija državnih usluga, poboljšavanje upravljanja imovinom i resursima, povećavanje bezbednosti u životu građana, brža dostupnost usluga, adekvatnije upravljanje i funkcionisanje javnih službi. U ovom radu vrši se najpre analiza samog koncepta i prednosti njegove implementacije u gradovima. Imajući u vidu da na širenje inovacija utiču brojni faktori (stepen ekonomskog razvoja, strukture stanovništva, mentalitet stanovništva u kontekstu spremnosti za prihvatanje i uvođenje novina u svakodnevnom životu), neophodno je najpre strateški razmotriti u kojim oblastima bi se ovaj model mogao primeniti. Cilj ovog rada jeste multidisciplinarno i multidimenzionalno sagledavanje mogućnosti uvođenja ovog koncepta u urbanim regijama Srbije. Ono se vrši sa

---

* nemanja.josifov@gef.bg.ac.rs

** markosedlak008@gmail.com

stanovišta sagledavanja benefita po stanovništvo, urbani razvoj i urbanu bezbednost u celini. Neophodno je ukazati i na prepreke i na potencijalne opasnosti koje bi se nesumnjivo javile naglom i ishitrenom implementacijom ovog koncepta na studijama različitih urbanih zona u Srbiji. Da li je stanovništvo Srbije spremno na ovakav iskorak? Da li postoji strategija da se ovaj model postupno uvede u sistem funkcionisanja gradova u Srbiji? Da li će njegova primena izazvati otpor kod određenih kategorija stanovništva? Na kojem je nivou digitalna pismenost stanovništva Srbije? Primenom metode SWOT analize izvršiće se sistematizacija najznačajnijih prednosti, nedostataka, mogućnosti i opasnosti primene koncepta „pametnih gradova” na studiji slučaja Srbije. Predočiće se primeri ovog koncepta na studijama gradova širom sveta koji funkcionišu po ovom principu i napraviti komparativna analiza mogućnosti njegove primene u našoj državi. Poseban akcentat je na značaju ovog koncepta za povećanje bezbednosti u gradovima.

KLJUČNE REČI: *digitalna era, umrežavanje, dostupnost, veštačka inteligencija, otpor*

UVOD

Izazovi svakodnevnog života u urbanim sredinama su ograničeni resursi, očuvanje životne sredine i dostupnost zdravstvenih, obrazovnih usluga i transport (Kirimtat, et al., 2020). Pametni gradovi koriste digitalnu tehnologiju i podatke za suočavanje sa problemima urbanog života, kao što su velika gustina naseljenosti, zagađenje životne sredine, štetne čestice, upravljanje otpadom, povećanje energetske efikasnosti, saobraćaj i borba protiv kriminala (Kinelski, Stęchły & Bartkowiak, 2022; Pavlović, 2023).

Ideja o pametnom gradu, uprkos popularnosti ove fraze, nije nova, već je nova primena tehnologije koja život u tim gradovima čini pogodnim (Prigoda, Bogavac & Čekerevac, 2022). Koncept „pametnih gradova” prvi put je predstavljen devedesetih godina 20. veka, sa idejom da se napredak informaciono-komunikacionih tehnologija implementira u urbano planiranje (Al Sharif & Pokharel, 2022) i ekonomski razvoj regiona (Shamsuzzoha, et al., 2021). Pametni gradovi imaju više dimenzija: tehnološku (automatsku), kolektivnu, ekonomsku, političku, socijalnu (život, mobilnost, ljudi) i ekološku (Kirimtat, et al., 2020; Pavlović, 2023). Pored dimenzija razvoja, koncept „pametnog grada” podrazumeva i grad koji je izgrađen na „pametnoj” kombinaciji podsticaja i aktivnosti odlučnih, nezavisnih i samosvesnih građana (Vasilić, 2018).

Grad mora da ispunjava institucionalne (adekvatno upravljanje, politike, regulative), tehnološke (fizička infrastruktura, digitalne mreže, pametne, mobilne i virtuelne tehnologije) i ljudske faktore (različite oblike i nivoe obrazovanja, ljudska infrastruktura i socijalni kapital) da bi dobio status „pametnog grada“ (Sedlak, et al., 2023). Pametni gradovi se posmatraju kao sistemi koji su katalizatori održivog razvoja, otpornosti i visokog kvaliteta života (Damjanović, et al., 2021).

Cilj ovog rada je razmatranje mogućnosti da se na primerima gradova Srbije implementira koncept pametnih gradova. Zadaci su sistematizacija postojeće literature, osvrt na ono što je do sada urađeno na tom polju i ukazivanje na primere gradova u kojima su barem pojedini segmenti već sprovedeni.

PAMETNI GRADOVI U SVETU

Pametni gradovi su pretežno koncentrisani u vodećim državama sveta prema dostignutom nivou razvoja. Ipak, pod uticajem globalizacije, širenja savremene tehnologije, prodora inovacija i povećanja digitalne pismenosti stanovništva, i u državama trećeg sveta pojedini modeli ovog koncepta počinju da se usvajaju i u gradovima slabije razvijenih država.

Beč koristi sistem javnog prevoza koji ne zagađuje životnu sredinu tako što električni autobusi tokom vožnje ne emituju CO₂ (Prigoda, Bogavac & Čekerevac, 2022). Amsterdam je usvojio plan potpune zabrane svih vozila koja pokreću benzin i naftni derivati, prema kojem bi do 2030. godine trebalo da svi automobili budu zamenjeni novim vozilima koje će pokretati hibridni ili elektroagregati. Očekivani efekat je smanjenje emisije CO₂, što će rezultirati povećanjem prosečnog životnog veka stanovništva za 3 meseca (Damjanović, et al., 2021).

Singapur je na vrhu liste najpametnijih gradova sveta zbog korišćenja „pametne tehnologije“ u zdravstvenom sistemu i digitalnom prikupljanju informacija o aktivnostima građana pomoću senzora. Singapur ima za cilj da razvije pametan eko-grad koji će u potpunosti biti bez vozila (<https://www.nec.co.nz/market-leadership/publications-media/which-cities-are-smart-cities-5-examples-of-smart-cities-around-the-world/>).

Njujork se takođe smatra jednim od „najpametnijih gradova sveta”. Prakse koje primenjuje su: uz pomoć brojnih pametnih senzora prikuplja podatke o načinu upravljanja otpadom i pružanju osnovnih usluga, telefonske govornice menjaju se stanicama za punjenje koje imaju WIFI i grad radi na poboljšanju povezanosti između građana putem raznih platformi.

Kopenhagen, poput Osla, ima održiv pristup razvoju pametnih gradova. *Copenhagen solution lab* je dobio nagradu za sistem koji prati kvalitet vazduha, potrošnju energije, saobraćaj i upravljanje otpadom. Grad saraduje sa Masačusetskim tehnološkim institutom (MIT) na razvoju inteligentnog biciklističkog sistema u gradu (<https://www.nec.co.nz/market-leadership/publications-media/which-cities-are-smart-cities-5-examples-of-smart-cities-around-the-world/>). U Ljubljani se takođe radi na unapređenju biciklizma uz pomoć brojnih EU projekata, koji je sedamdesetih godina 20. veka potisnut sa razvojem automobilske saobraćaja. Redizajniranje javnih prostora i novi infrastrukturni projekti odnosili su se na: kreiranje novih pešačkih i biciklističkih zona, organizaciju sistema javnih bicikala, zabranu automobilske saobraćaja u pojedinim delovima grada i dozvolu da se u autobusima prenose male bicikle (Damjanović, et al., 2021).

Razvoj pametnih gradova potencijalno može da poveća postojeće društvene nejednakosti i društvenu naklonjenost, a ne da ukine barijere ka većoj inkluziji i integraciji. Inicijative pametnog grada na primeru Hong Konga ilustruju složenost ove problematike, gde širenje infrastrukture i gradnja pametnih zgrada narušava ekosistem. Veći fokus na održivost infrastrukture pametnog grada će se odraziti na pružanje usluga, prevoz, režim ishrane i potrošačke navike stanovništva (Ismagilova, et al., 2022).

PREDNOSTI I NEDOSTACI IMPLEMENTIRANJA KONCEPTA PAMETNIH GRADOVA U SRBIJI

Arhetip pametnog grada varira u zavisnosti od identiteta i resursa jednog grada (Vasilić, 2018). U Srbiji su primenjeni brojni koncepti pametnih rešenja za život u gradovima. Iako se u trećini ispitanih jedinica lokalne samouprave Smart City projekti ne nalaze ni u jednom strateškom ili razvojnom dokumentu, više od pola ispitanika

prepoznaje elemente koje ovaj koncept predlaže u važećim strategijama održivog razvoja (Damjanović, et al., 2021).

Prema istraživanjima A. Pavlovića, najveći broj gradova Srbije, u kontekstu izdvojenih 8 pokazatelja pametnih gradova, primenjuje energetska efikasnost (63), pametnu upravu (37) i monitoring vazduha (27). Trstenik je primer grada sa virtuelnom gasnom toplanom. U Mionici je otvorena prva toplana koja kao energent koristi biomasu. Pojedini gradovi Srbije su ovaj koncept iskoristili za poboljšanje javne i efikasne ulične rasvete. Lačarak je instalirao 31 smart svetiljku koja se putem aplikacije kontroliše i pruža informacije o vremenskim uslovima, UV indeksu, zagađenju i emisijama CO₂. U izletištu Potok (Crvenka) instalirana je vetro-solarna javna rasveta (Pavlović, 2023). Zadatak pametnih gradova je da planiraju javna mesta na kojima građani borave. Grupa mladih Beograđana je osnovala startup Strawberry Energy, koji se zasniva na tome da „pametne klupe“ daju mogućnost besplatnog korišćenja interneta, punjenja telefona i doniranja novca u humanitarne svrhe. U 2010. godini pokrenut je nacionalni portal e-uprave sa osnovnim ciljevima – smanjenja redova, sprečavanja korupcije i povećanja transparentnosti i efikasnosti gradskih uprava (Prigoda, Bogavac & Čekerevac, 2022).

Prihvatanje inovacija je pozitivan korak ka napretku i urbanom razvoju srpskih gradova. Njihova primena bi olakšala svakodnevni život stanovništva. Na osnovu koncepta pametnih gradova, brojni ekološki problemi u gradskim sredinama u Srbiji mogli bi da se regulišu. To bi podrazumevalo veću zastupljenost zelenih površina u njima (parkova, vrtova i zelenila), veći stepen reciklaže, sortiranje otpada po uzoru na gradove u Zapadnoj Evropi, otklanjanje divljih deponija, kontrolu nivoa zagađenja vazduha i očuvanje vodenih objekata (reka, jezera). Saobraćajni problemi u većim gradovima Srbije (gužve, nedostatak parking mesta, zagađenja uzrokovana velikim brojem vozila) bi se, zahvaljujući modernoj tehnologiji, mogli rešiti, a samim tim sistem funkcionisanja javnog saobraćaja bi se poboljšao.

Slika 1. Pametna klupa u Beogradu

Izvor: Autori

Brojni su nedostaci koji su u vezi sa implementacijom ovog koncepta na studijama slučaja gradova u Srbiji. Razlog je taj što većina tih gradova ima druge bazične probleme, koje je neophodno regulisati pre uvođenja modernih tehnologija i sistema u svakodnevni život građana. To su: neadekvatno upravljanje otpadnim materijalom koje je ušlo u pilot projekat, a zatim iščezlo (Pavlović, 2023), loš kvalitet pijaće vode, loša organizacija zdravstvene zaštite čak i u gradovima sa preko 100.000 stanovnika. Veliki broj gradova Srbije se suočava sa brojnim demografskim problemima, koji bi u velikoj meri otežali implementaciju ovog koncepta. To su: problemi depopulacije, starenja stanovništva i sve veći broj ekonomski zavisnog stanovništva (penzioneri). U pojedinim ruralnim, brdsko-planinskim i pograničnim naseljima problem je sa neadekvatnom (ili nepostojecom) internet i mobilnom mrežom, što bi otežalo ili onemogućilo primenu ovakvog koncepta.

Primena konceptata pametnih gradova u Srbiji otvorila bi brojne mogućnosti koje bi se ticale regionalnog razvoja urbanih centara i povećanja bezbednosti u istima. U skladu sa dostignutim nivoom razvoja gradova Srbije, dalja primena ovog koncepta trebalo bi da se odvija po uzoru na vodeće gradove sveta, koji se smatraju „pametnim

gradovima”. To bi pružilo mogućnost za poboljšanje uslova života u gradovima, što bi u budućnosti imalo brojne benefite: otvorila bi se mogućnost za povratkom odseljenog stanovništva, gradovi Srbije bi bili privlačniji za razvoj preduzetništva i razne vidove investicija. Posebna mogućnost jeste u poboljšanju bezbednosti i povećanju sigurnosti građana. Veći nadzor kamerama, bolja rasveta i smanjenje korupcije bi u velikoj meri suzbilo kriminalne radnje, što bi se odrazilo na povećanje osećaja sigurnosti stanovništva u gradovima. Na dugoročnom nivou, to bi pružilo mogućnost da gradovi sami po sebi postanu privlačniji kako za život u njima tako i za razvoj privrede, turizma i ulaganja u njihov dalji razvoj.

Tabela 1. SWOT analiza mogućnosti primene koncepta pametnih gradova na primeru Srbije

<p>PREDNOSTI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bolje i lakše funkcionisanje svakodnevnog života stanovništva – povećanje kvaliteta života i životnog standarda stanovništva – povećala bi se bezbednost u gradovima i smanjila bi se stopa kriminala i drugih malverzacija – birokratski rad bi se ubrzao – bolje funkcionisanje saobraćaja u većim gradskim centrima Srbije – životno okruženje u gradovima bilo bi zdravije za život stanovništva u njemu 	<p>NEDOSTACI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – besmisleno je govoriti o modernim tehnologijama dok se ne reše bazični problemi prisutni i u većim gradovima Srbije (nedostatak pijaće vode, nedostupno i loše organizovano zdravstvo) – nedovoljan nivo razvoja obrazovnih, kulturnih i rekreativnih funkcija u pojedinim gradovima – nepovoljni demografski trendovi u gradovima Srbije – nedovoljna povezanost sa internet i mobilnom mrežom (u pojedinim pograničnim i depopulaciono ugroženim naseljima)
<p>MOGUĆNOSTI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sprovođenje koncepta po ugledu na druge gradove koji ga primenjuju – bolji uslovi života bi mogli da utiču na povratak odseljenog stanovništva – implementacijom pojedinih segmenata, na kojima počivaju pametni gradovi, gradovi Srbije bi bili privlačniji za investitore – povećanje bezbednosti i osećaja sigurnosti građana – smanjivanje korupcije – dalje ulaganje u privredni razvoj 	<p>PRETNJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odbijanje (pretežno starijeg) stanovništva za prihvatanjem inovacija – teži prodor i prihvatanje inovacija (pretežno kod starijeg i informatički nepismenog stanovništva) – nizak nivo informatičke pismenosti i poznavanja engleskog jezika stanovništva pojedinih delova – opasnost od sajber napada i zloupotrebe ličnih podataka građana

Pretnje za primenu ovog koncepta na studiji slučaja u Srbiji su brojne. One se mogu klasifikovati na one koje dolaze iz samih unutrašnjih odlika gradova i spoljašnje pretnje. Glavne unutrašnje pretnje bile bi otpor stanovništva za usvajanje i primenu ovih metoda. One bi se javile kao rezultat velikog udela stanovništva Srbije koje nema finansijske mogućnosti za posedovanjem savremene tehnologije (moderni telefoni, računarska oprema), niskog nivoa informatičke pismenosti stanovništva i otpora stanovništva prema praćenju njihovih svakodnevnih navika (potrošačke navike, kretanje, svakodnevne aktivnosti) putem raznih aplikacija. Navikavanje stanovništva na zavisnost od aplikacija u svakom slučaju može da bude pretnja za funkcionisanje u slučaju kolapsa, bilo usled pada sistema ili sajber napada, na šta bi država, ukoliko planira da u tom pravcu razvija funkcionisanje društva, morala da obezbedi zaštitu od potencijalnih problema. Potrebno je imati alternativu i da stanovništvo bude spremno da se vrati na prvobitni stadijum, za slučaj pomenu-tih nepredviđenih okolnosti.

Pored prednosti i nedostataka, neophodno je izvršiti osvrt na značaj primene ovog koncepta u cilju povećanja bezbednosti stanovništva u Srbiji. Pozitivne promene koje bi se odvijale u gradovima Srbije, kada bi se ovaj koncept u većoj meri implementirao, su brojne i one bi na direktan i indirektan način povećale bezbednost stanovništva. Povećanje bezbednosti na direktan način podrazumeva sledeće: organizovani sistem nadzora javnih površina bi smanjio broj i učestalost kriminalnih radnji; smanjivanjem korupcije povećala bi se kolektivna svest u društvu o prepoznavanju i reagovanju na negativne obrasce delovanja; uvođenjem digitalnog načina plaćanja sprečio bi se „rad na crno” i izbegavanje plaćanja poreza. Povećanje bezbednosti na indirektan način podrazumeva da bi pojedine aktivnosti uticale na neposredan način na povećanje bezbednosti: preuređivanje zapuštenih gradskih četvrti bi uticalo da ti delovi budu manje privlačni za ilegalne radnje, intenzivnije mere u vezi sa poboljšanjem ekoloških uslova života u gradovima odrazilo bi se i na manju tolerantnost građana prema bilo kakvim delinkventnim oblicima ponašanja. To ne znači da bi oni time bili potpuno iskorenjeni, ali bi nesumnjivo bili smanjeni.

Da li to znači da bi svi gradovi Srbije trebalo da, prema istom principu, usvoje ovaj koncept? Odgovor je negativan iz više razloga: zbog različitog nivoa razvoja gradova, razlika u demografskoj vitalnosti stanovništva gradova, razlika u zastupljenosti problema u urbanim

sredinama. Pre bilo kakvog investiranja na polju transformacije gradova Srbije u pametne gradove neophodno je najpre izvršiti detaljnu analizu mogućnosti sprovođenja ideja u praksi, a zatim ispitati i ekonomsku opravdanost sprovedenih mera. Usled različitog nivoa razvoja gradova neophodno je napraviti strategiju prioriteta na nacionalnom nivou, po kojima bi se gradovi postepeno unapređivali u cilju ravnomernog razvoja i rešavanja prvo ključnih problema (npr. najpre otklanjanja uzroka zagađenja i zagađivača, kao što je slučaj sa gradovima u okolini rudarskih kopova ili industrije koja zagađuje okolinu), a zatim i investiranja u poboljšanje infrastrukture i tehnološke inovacije. Nema smisla ulagati u razvoj digitalne tehnologije u onim naseljima koja se nalaze pred biološkim gašenjem i u kojima je ostalo samo starije stanovništvo.

ZAKLJUČAK

Implementaciji koncepta pametnih gradova u Srbiji treba pristupiti planski i sistematski. Neophodno je da se na nivou pojedinačnih jedinica lokalne samouprave formira strategija za njenu primenu. Najpre je potrebno regulisati primarne probleme većih gradskih centara, kako bi se stvorili uslovi za opravdanost sprovođenja ovog koncepta. U zavisnosti od različitih problema, vreme i metode koje bi se sprovodile bi se razlikovali.

U cilju sveukupnog razvoja države od značaja bi bila dalja implementacija ovog koncepta. Postavlja se pitanje na koji način dalje postupati? Neophodno bi bilo u prvom redu izvršiti sistematizaciju onoga što je već urađeno u tom domenu, zatim na nivou pojedinačnih gradova napraviti strategiju budućeg investiranja. Uporedo sa time, neophodno bi bilo sprovesti i program informisanja građana, njihovog aktivnog uključivanja i sprovođenje edukacije za one građane koji slabije vladaju savremenim tehnologijama, kako bi lakše usvojili inovacije i kako ne bi imali otpor prema njima.

U ovom radu dat je samo kratak osvrt o onome što je do sada postignuto i koje su mogućnosti primene ovog koncepta u Srbiji. Time je ova tema samo otvorena, ali ne i obrađena. U fokusu budućih istraživanja ove tematike biće pojedinačni slučajevi gradova u Srbiji, gde će se na studijama slučaja pojedinih jedinica lokalne samouprave analizirati mogućnost njihove transformacije u pametne gradove u cilju boljeg društva i kvalitetnijeg života građana.

Zahvalnica

Rad je podržan sredstvima Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije (Ugovor broj 451/03/65/2024-03/200091).

LITERATURA

- Al Sharif, R. & Pokharel, S. (2022). Smart city dimensions and associated risks: Review of literature. *Sustainable cities and society*, 77, 103542.
- Damjanović, D., Gluščević, A., Marković, S., Nikolić, J., Janjušević, M. & Pozder, N. (2021). *Pametni gradovi Srbije: Inovativnost i rezilijentnost lokalnih zajednica u Srbiji 2021. godine*. Beograd: Palgo smart.
- Ismagilova, E., Hughes, L., Rana, N. P. & Dwivedi, Y. K. (2022). Security, privacy and risks within smart cities: Literature review and development of a smart city interaction framework. *Information Systems Frontiers*, 1–22. <https://doi.org/10.1007/s10796-020-10044-1>
- Kinelski, G., Stęchły, J. & Bartkowiak, P. (2022). Various facets of sustainable smart city management: selected examples from Polish metropolitan areas. *Energies*, 15(9), 2980. <https://doi.org/10.3390/en15092980>
- Kirimtat, A., Krejcar, O., Kertesz, A. & Tasgetiren, M. F. (2020). Future trends and current state of smart city concepts: A survey. *IEEE access*, 8, 86448–86467. DOI: 10.1109/ACCESS.2020.2992441
- Pavlović, A. S. (2023). Perspectives of the development of Smart Cities in Serbia. *Ecologica*, 30(110), 269–277. <https://doi.org/10.18485/ecologica.2023.30.110.14>
- Prigoda, L., Bogavac, M. & Čekerevac, Z. (2022). Srbija i pametni gradovi. U: Čekerevac, Z. (ured.). *FBIM Transactions*, 10(1), 70–85. DOI 10.12709/fbim.10.10.01.08
- Sedlak, O., Fazekaš, T., Horvat, A. M., Radovanov, B., Stojić, D. & Korhec, R. (2023). Merenje nivoa razvoja i definisanje kriterijuma za rangiranje pametnih gradova. *Civitas*, 13(1), 92–107. UDC 330.341:711.45.
- Shamsuzzoha, A., Nieminen, J., Piya, S. & Rutledge, K. (2021). Smart city for sustainable environment: A comparison of participatory strategies from Helsinki, Singapore and London. *Cities*, 114. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2021.103194>

Vasilić, M. (2018). Operationalization of the „smart” city concept on the example of Serbia. *Sociologija*, 60(2), 518–537. <https://doi.org/10.2298/SOC1802518V>

<https://edition.cnn.com/style/article/singapore-tengah-eco-town/index.html> (Pristupljeno: 22.06.2024).

<https://www.nec.co.nz/market-leadership/publications-media/which-cities-are-smart-cities-5-examples-of-smart-cities-around-the-world/> (Pristupljeno: 22.06.2024).

THE POSSIBILITY OF IMPLEMENTING THE “SMART CITIES” CONCEPT IN THE URBAN DEVELOPMENT FUNCTION OF SERBIA

SUMMARY

The development of technology, information systems, and networking on a global level takes place most intensively in large urban areas. Based on that rapid development and the daily introduction of innovations in the field of technology to improve services and more efficient functioning of the main activities in cities, the concept of a “smart city” was developed. The advantages of this city management model are numerous: modernization of state services, improvement of property and resource management, increased safety in the lives of citizens, faster availability of services, and adequate management and functioning of public services. In this paper, first of all, the concept itself and the advantages of its implementation in cities are analyzed. Bearing in mind that the spread of innovations is influenced by numerous factors (level of economic development, population structure, the mentality of the population in the context of readiness to accept and introduce novelties in everyday life), it is first necessary to strategically consider in which areas this model could be applied. The goal of this paper is a multidisciplinary and multidimensional assessment of the possibility of introducing this concept in the urban regions of Serbia. It is done from the point of view of the benefits for the population, urban development, and urban security as a whole. It is necessary to point out the obstacles and potential dangers that would undoubtedly arise from the sudden and hasty implementation of this concept in the studies of different urban zones in Serbia. Is the population of Serbia ready for such a step forward? Is there a strategy to gradually introduce this model into the functioning system of cities in Serbia? Will its application cause resistance among certain categories of the population? At what level is the digital literacy of the population of Serbia? By applying the SWOT analysis method, the most significant strengths, weaknesses, opportunities, and threats of applying the

concept of “smart cities” in the case study of Serbia will be systematized. Examples of this concept will be presented in studies of cities worldwide that function according to this principle, and a comparative analysis of the possibility of its application in our country will be made. Special emphasis is placed on the importance of this concept for increasing security in cities.

KEYWORDS: *digital era, networking, accessibility, artificial intelligence, resistance.*